

ROMÂNIA

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII
SECȚIA PENTRU JUDECĂTORI

HOTĂRÂRE nr. 1041

din 20 decembrie 2011

Prin nota nr. 2643/IJ/2110/SIJ/2011, Inspekția Judiciară a înaintat Secției pentru judecători privind situația procedurilor de insolvență mai vechi de un an și vulnerabilitățile existente în sistem în legătură cu administrarea acestor proceduri.

Analizând solicitarea formulată, Secția pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii reține următoarele:

Prin Hotărârea nr. 787/18.10.2011 a Secției pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii s-a dispus analizarea distinctă a situației procedurilor de insolvență, în baza unor date suplimentare comunicate de către instanțe, identificarea vulnerabilităților existente în sistem cu privire la acestea, precum măsurilor cu caracter general sau particular ce se impun.

În aceste scop, au fost solicitate relații fiecărui tribunal referitor la numărul cauzelor mai vechi de un an, numărul cauzelor noi intrate și procedurilor închise în ultimii trei ani, numărul de judecători sindici și condițiile în care aceștia își desfășoară activitate.

La data efectuării raportărilor, 30.10.2011, pe rolul tribunalelor erau înregistrate un număr de 19.545 cauze de insolvență mai vechi de un an, din care 15.527 cauze între 1 și

3 ani, 2.413 cauze între 3-5 ani, 1.424 cauze între 5 -10 ani și 181 cauze peste 10 ani, situația detaliată pe fiecare tribunal în parte fiind prezentată în anexa 1.

S-a procedat la analizarea comparativă a situației tribunalelor prin raportare datele statistice referitoare la numărul cauzelor mai vechi și ritmul de închidere al procedurilor.

Procedurile de insolvență mai vechi de 5 ani, cu precădere cele mai vechi de 10 ani, s-au derulat sub diverse forme ale Legii nr. 64/1995 privind procedura reorganizării judiciare și a falimentului, care, în scopul clarificării etapelor pe care le urmează procedura și restructurării atribuțiilor judecătorului sindic și administratorului judiciar/lichidatorului, a suferit numeroase modificări .

Prin Legea nr. 85/2006 privind procedura insolvenței, cu modificările și completările ulterioare, care a abrogat Legea nr. 64/1995, au fost create instrumente noi, care să permită o mai rapidă derulare a procedurii în ceea ce îi privește pe debitorii care, în mod evident, nu mai pot face obiectul unei reorganizări judiciare.

În ceea ce privește cauzele mai vechi de cinci și, respectiv 10 ani, s-a optat pentru compararea procentului reprezentat de fiecare categorie de dosare vechi din totalul cauzelor mai vechi de un an de pe rolul instanței respective.

Astfel, procentele cele mai mari ale cauzelor mai vechi de 10 ani au fost înregistrate la Tribunalele Constanța – 3, 42 %, Galați – 2, 35%, Tulcea -2, 19 % și Alba - 2, 16%, celelalte tribunale înregistrând un procent de sub 2 %, iar patru dintre ele, respectiv Vrancea, Cluj, Giurgiu, Teleorman, Brăila și Sălaj, nu au pe rol nici un dosar mai vechi de 10 ani.

Ca număr efectiv de dosare mai vechi de 10 ani, pe primul loc s-a situat Tribunalul Constanța, cu un număr de 32 de dosare, mai multe decât cele înregistrate la Tribunalul București, respectiv 28, în condițiile în care această din urmă a înregistrat, cel puțin pe ultimii cinci ani, un număr de 3 ori mai mare de proceduri de deschise (Tribunalul Constanța a deschis în perioada 2007-2011 un număr de 3665 proceduri, în timp ce Tribunalul București a deschis un număr de 11.715 proceduri, incluzând debitorii ce sediul în județul Ilfov).

De asemenea, la Tribunalul Neamț s-au înregistrat 9 cauze mai vechi de 10 ani 8 cauze mai vechi de 10 ani, instanțe care au un volum de activitate mult mai redus decât

cel înregistrat de instanțe cu un număr similar de cauze mai vechi de 10 ani, respectiv Tribunalul Galați și Bihor, în condițiile în care acestea au înregistrat un volum mult mai mare de activitate. (În ultimii cinci ani, Tribunalul Neamț a deschis 1.142 de proceduri, Tribunalul Alba a deschis un număr de 854 de proceduri, Tribunalul Bihor a deschis 3.061 proceduri, iar Tribunalul Galați 3.869 de proceduri).

În ceea ce privește cauze cu o vechime între 5-10 ani, procentele cele mai ridicate din totalul cauzelor mai vechi de un an, au fost înregistrate la Tribunalele Covasna – 17, 12%, Neamț -16, 42 %, Mehedinți 12, 8% și București -11, 70 %.

Astfel, dintr-un număr de 38.580 proceduri deschise în baza Legii nr. 85/2006 privind procedura insolvenței, cu modificările și completările ulterioare, care erau pe rol la data de 31.10.2011, un număr de 18.168 de proceduri, reprezentând 47, 09 % au durat de un an sau mai puțin, calculat de la data pronunțării sentinței de deschidere a procedurii, iar alte 20.412 proceduri, reprezentând 52, 91% au o durată mai mare de 1 an. Dintre acestea din urmă, un număr de 9.258 proceduri, reprezentând 24 %, au mai mult de 2 ani.

În privința procedurilor deschise sub imperiul Legii nr. 85/2006 privind procedura insolvenței, cu modificările și completările ulterioare, pe rol de mai mult de un an, procente mai mari au fost înregistrate de Tribunalul Constanța -68 %, Neamț-67 %, Sibiu – 65%, Vaslui – 65%, Satu Mare - 63 %, Harghita - 62%, Bacău 62% (procente reprezentând raportul dintre numărul total de proceduri deschise și număr de proceduri mai vechi de un an de pe rolul fiecărui tribunal).

În ceea ce privește procedurile pe rol de mai mult de 2 ani, deschise sub imperiul Legii nr. 85/2006 privind procedura insolvenței, cu modificările și completările ulterioare, procente mai mari au fost înregistrate de Tribunalul Neamț – 32%, Botoșani, Covasna și Mureș – 23 %, Bistrița -21% și Hunedoara -20% (procente reprezentând raportul dintre numărul total de proceduri deschise și număr de proceduri mai vechi de un 2 ani de pe rolul fiecărui tribunal).

Potrivit aceluiași date, 47.681 proceduri de insolvență deschise sub imperiul Legii nr. 85/2006 privind procedura insolvenței, cu modificările și completările ulterioare, au fost deja închise la data de 31.10.2011, iar durata procedurilor a fost următoarea: 30.057,

reprezentând 63, 04%, au fost închise într-un interval de până într-un an de zile, iar 17.624, respectiv 36, 96% după mai mult de un an de la data deschiderii. Din acestea din urmă, un număr de 4385 proceduri au fost închise după mai mult de 2 ani, ceea ce reprezintă un procent de 9, 2%.

Cele mai mari procente ale procedurilor închise după mai mult de un an au fost înregistrate de Tribunalul Neamț - 78%, Harghita și Maramureș 70%, Bacău și Mureș - 66 %, Hunedoara și Covasna cu 62 și 63 % (procente reprezentând raportul dintre numărul total de proceduri închise și număr de proceduri închise după mai mult de un an).

Cele mai ridicate procente ale procedurilor închise după mai mult de doi ani au fost înregistrate de Tribunalul Neamț – 32%, Tribunalele Botoșani, Covasna și Mureș - 23% și Bistrița 21% (procente reprezentând raportul dintre numărul total de proceduri închise și număr de proceduri închise după mai mult de doi ani).

La nivelul tuturor tribunalelor din țară, mai puțin Tribunalul Ilfov care nu era încă constituit la data la care au fost dispuse verificările, își desfășoară activitatea un număr de 268 de judecători sindici.

Cea mai mare parte a acestora participă și la soluționarea altor cauze de competența secției în cadrul căreia funcționează, care pot fi de natură comercială, contencios administrativ și fiscal, litigii de muncă și asigurări sociale, civil, în funcție de modul de organizare a secțiilor.

Numai în cadrul a cinci dintre tribunale (Bacău, Iași, Arad și Timiș, Galați) judecătorii sindici soluționează cauze exclusiv în materia insolvenței, în cazul altor tribunale, cum sunt cele specializate, la cauzele de insolvență se adaugă și cauzele în privitoare la funcționarea societăților comerciale și a litigiilor între profesioniști sau cauze în apel și recurs în alte materii, cum sunt tribunalele Neamț sau Brașov.

Singura secție specializată în această materie funcționează în cadrul Tribunalului București.

O parte a judecătorilor au suplinit unele seminarii prin participarea la formele de pregătire profesională organizate la nivel descentralizat, prin intermediul curții de apel, care însă au fost și ele foarte reduse numeric, ședințele de învățământ profesional și de

unificare a practicii organizate la nivelul fiecărei instanțe și, în cazul unor tribunale, prin participarea frecventă la formele de pregătire profesională organizate anual de către filialele Uniunii Naționale a Practicienilor în Insolvență.

Programul de pregătire profesională continuă al Institutului Național al Magistraturii a cuprins, de regulă, trei seminarii pe an în materie comercială care au abordat, pe lângă alte teme, și aspecte legate de procedura insolvenței.

Lipsa unor seminarii dedicate exclusiv acestei proceduri a condus, pe de o parte, la reducerea posibilităților de identificare a temelor ce urmau a fi discutate în cadrul materiei de drept comercial, dar și la limitarea numărului de teme în materia insolvenței abordate.

Cauzele în materia insolvenței sunt soluționate în ultimă instanță la nivelul curților de apel, ceea ce conduce la existența unor practici judiciare diferite la între instanțe de control judiciar, care se reflectă și asupra modului de administrare a procedurii de către judecătorii sindici.

Pe de altă parte, au fost constatate diverse practici la nivelul tribunalelor, care nu se reflectă în hotărâri judecătorești, nefiind censurabile în cadrul căilor de atac, dar care influențează direct asupra ritmului de derulare a procedurilor.

Față de aceste particularități, este importantă participarea la seminarii a unor judecători care provin de la curți de apel diferite.

Dosarele care au ca obiect procedura insolvenței presupun, de regulă, un număr foarte mare de părți, de cereri de puse în dosar, destinate fie soluționării de către judecătorului sindic, fie analizei administratorului judiciar și lichidatorului.

Volumul unor astfel de dosare este diferit, prin raportare la complexitatea fiecărei proceduri, care la rândul ei depinde, în cea mai mare măsură de dimensiunile economice ale debitorului, iar problemele ridicate cresc exponențial la tribunalele situate în zone cu o mai mare dezvoltare economică.

În condițiile în care o mare parte a activității judecătorului sindic este reprezentată de studiul acestor dosare, iar pe de altă parte, soluționarea multor cereri aferente procedurii ar trebui să aibă loc în anumite intervale prevăzute de lege sau măcar

apropiate acestora, este esențial ca serviciile de registratură și arhivă ale instanțelor să funcționeze în condiții foarte bune.

Potrivit art. 149 din Legea nr. 85/2006 privind procedura insolvenței, cu modificările și completările ulterioare, dispozițiile legii se completează, numai în măsura compatibilității, cu cele ale Codului de procedură civilă, ceea ce implică o mai mare rigurozitate în analizarea cererilor formulate de părți și care conduc la o prelungire a duratei de soluționare a diverselor cereri.

Este, importantă luarea în termen scurt a măsurilor necesare soluționării cererilor, un circuit rapid al corespondenței în cadrul compartimentelor instanței, sortarea și atașarea imediată a documentelor la dosar pentru a fi studiate de părți și practicieni în insolvență și crearea unor condiții rezonabile de studiu a dosarelor.

O funcționare deficitară a acestor compartimente, care, urmare a lipsei spațiului și personalului insuficient, are drept consecință prezentarea cu întârziere a corespondenței judecătorilor, atașarea la dosar a acestora numai la momentul pregătirii ședinței de judecată și imposibilitatea studierii înscrisurilor de către părți și practicieni în insolvență, dificultăți în prezentarea dosarelor pentru studiu, atașarea eronată a corespondenței, omisiuni în înregistrare actelor din sistemul informatic sau chiar dificultăți în prezentarea tuturor volumelor necesare judecătorului sindic pentru pregătirea ședinței de judecată, toate acestea reflectându-se direct sau indirect și în durata procedurii.

Pentru o bună funcționare a compartimentelor sunt necesare atât spații de depozitare și studiu corespunzătoare, cât și un personal în număr suficient.

Cea mai mare parte a instanțelor nu beneficiază de condiții de spațiu suficiente pentru arhivarea dosarelor pe rol și a celor soluționate.

De asemenea, personalul avut la dispoziție nu este nici el suficient, în multe cazuri gestionarea dosarelor fiind sarcina grefierilor de ședință.

Unele dintre instanțe au reușit crearea unui spațiu separat pentru arhivarea dosarelor de insolvență, de regulă insuficient, alte instanțe păstrează dosarele în arhiva generală, iar o parte din instanțe nu au o arhivă propriu-zisă pentru aceste dosare.

De exemplu, la Tribunalul Specializat Argeș și Tribunalul Tulcea nu dețineau spațiile de arhivă necesare, dosarele fiind depozitate pe holurile din apropierea sălilor de

judecată și gestionate de către grefierii de ședință, care asigurau transportul acestora pentru studiu în arhiva instanței, iar în Tribunalul Bistrița se utiliza o sală de ședință dezafectată, atribuțiile de arhivari fiind îndeplinite de către doi agenți procedurali.

Tribunalul Specializat Cluj nu dispunea de o arhivă separată pentru dosarele de insolvență, instanța beneficiind de un singur grefier arhivar. În spațiul destinat arhivei Tribunalului Comercial Cluj erau păstrate exclusiv dosarele cu termen de judecată și dosarele suspendate, dosarele soluționate în perioada 2008 – 2010 fiind depozitate în spațiul în care se desfășoară activitatea compartimentului registratură.

Cele două birouri în care se află compartimentul registratură, respectiv arhivă, comunicau printr-o ușă amplasată în spațiul în care are acces exclusiv personalul instanței.

Spațiul destinat depozitării dosarelor era insuficient, iar păstrarea dosarelor în două încăperi diferite, fie pe rafturi, fie chiar direct pe podea, împiedicau desfășurarea activității în bune condiții.

Arhiva veche era depozitată într-o încăpere situată la subsolul clădirii, în acest spațiu fiind păstrate dosarele soluționate de Tribunalul Comercial Cluj în perioada 2004 - 2008, precum și dosarele de faliment soluționate de Tribunalul Cluj anterior anului 2004, anul înființării tribunalului specializat. Și acest spațiu era insuficient, și o parte din dosarele soluționate în anul 2008 să fie păstrate în biroul destinat compartimentului registratură.

Tribunalul Specializat Mureș avea o singură arhivă de 45 de mp, în condițiile în care în anul 2010 a rulat 7078 de cauze, în același spațiu fiind depozitate și cauzele soluționate în anii anteriori, iar arhiva era deservită de către doi grefieri arhivari.

Secția specializată a Tribunalului București are alocat atât un spațiu pentru arhiva curentă a cauzelor de insolvență, cât și un depozit pentru cauzele soluționate.

În cadrul acestui compartiment își desfășurau activitatea doi grefieri și doi arhivari. Spațiul destinat celor 10.906 dosare pe rol, care însumau cu aproximație 30.000 de volume, era insuficient atât în ceea ce privește arhivarea și manipularea acestora, cât și studiu.

În condițiile în care spațiul destinat arhivei curente era restrâns, iar spațiul alocat pe rafturi era insuficient, dosarele ajungeau să fie depozitate pe jos, pe pervazul ferestrelor, sub birouri, pe bara destinată condicilor de ședință, cu consecințe negative asupra activității desfășurate în cadrul acestui compartiment.

O ședință de judecată avea, în medie, 120-140 de cauze, iar pregătirea dosarelor pentru termenele de judecată era mult îngreunată de lipsa spațiului, ordonarea și scoaterea dosarelor din rafturi se realiza cu dificultate din cauza dosarelor depozitate pe jos.

Studiul dosarelor de către părți era mult îngreunat în condițiile unui spațiu care permite accesul unui număr restrâns de persoane, o persoană solicitând de regulă 5-6 dosare, ceea ce prelungea timpul de așteptare al celorlalți.

Deși participanții la procedura și-au manifestat nemulțumirea față de condițiile existente, în lipsa altor spații disponibile în cadrul clădirii în care funcționează Tribunalul București situația nu a putut fi remediată.

În condițiile în care, în mod frecvent, procedurile de pe rolul acestui tribunal au un număr mare de părți, înregistrarea, verificarea, sortarea corespondenței și atașarea lor la dosare și spațiul insuficient avut la dispoziție a necesitat stabilirea și în sarcina produsului și a agentului procedural a unor atribuții specifice compartimentului arhivă.

La nivelul celei mai mari părți a tribunalelor numărul grefierilor de ședință era apropiat de cel al judecătorilor sindici, grefierii participând, ca și judecătorii la formarea completelor care soluționau cauze și în alte materii.

Cu toate acestea, existau și instanțe unde numărul grefierilor de ședință este mai mic decât cel al judecătorilor sindic sau unde grefierilor de ședință le-au fost stabilite și sarcini de arhivare a dosarelor.

Activitatea unui grefier care participa la ședințele de judecată în materia insolvenței era, de regulă, mai laborioasă față de cea a unui grefier care participă la soluționarea cauzelor de drept comun, în condițiile unui număr mult mai mare de părți, a unui volum mult mai mare de înscrisuri, a purtării unor discuții la termenele de judecată cu privire la multiple aspecte și cereri distincte supuse soluționării judecătorului sindic.

În contextul mai sus menționat, judecătorul sindic investit cu soluționarea unei cauze poate fi pus în situația de a gestiona proceduri în care sunt formulate sute de contestații și studierea unui volum foarte mare de documente, în lipsa unui sistem care să permită identificarea lor într-o manieră informatizată.

Administrarea în aceste condiții de către un judecător sindic a peste 300 de proceduri de insolvență, la care se adaugă și responsabilitatea supravegherii îndeplinirii în termen și corespunzător a atribuțiilor grefierului de ședință nu a permis o gestionare a procedurii în condiții optime.

La tribunalele la care cauzele de insolvență aveau frecvent o complexitate ridicată, era necesară alocarea nu numai a unui grefier de ședință, care să îndeplinească sarcinile aferente participării la ședințele de judecată, ci și a unui grefier cu studii superioare, care să îndeplinească rolul de asistent și să îndeplinească o serie de atribuții privitoare la pregătirea ședinței de judecată, selectarea actelor care trebuie atașate fiecărui dosar asociat ori a celor care se înaintează instanței de control judiciar, crearea unor fișe și opisarea documentelor, efectuarea unui raport anterior termenelor de judecată cu privire la cererile și documentele depuse sau diverse probleme ridicate în diverse etape ale procedurii, editării unor proiecte de hotărâri, atunci când pot fi utilizate formulare, etc.

Potrivit datelor statistice comunicate de către ONRC, pe baza mențiunilor din Buletinul Procedurilor de Insolvență, în anul 2007 au fost deschise 9.104 proceduri de insolvență, în anul 2008 un număr de 15.265 de proceduri, în 2009 un număr de 19.379 de proceduri, în 2010 un număr de 22.135 de proceduri, iar în 2011, până la 31.10.11, un număr de 19.053 de proceduri.

Pe primul loc ca număr de proceduri deschise în această perioadă se află Tribunalul București cu un număr de 11.715, urmat de Bihor cu 3.869 de proceduri, Timiș – 3.801, Constanța – 3.665, Galați - 3.605, Cluj - 3.401, Prahova - 3.186, Brașov - 3.119 și Dolj - 2.876 proceduri.

Creșterea constantă a procedurilor deschise anual în ultimii 5 ani, care au ajuns să depășească dublul procedurilor din 2007, nu a fost urmată de același ritm de creștere a numărului judecătorilor sindici sau a personalului auxiliar.

Sistemul statistic utilizat în prezent și respectarea de către o parte dintre instanțe a principiului unității procedurii insolvenței, care a presupus înregistrarea în cadrul aceluiași dosar a tuturor cererilor aferente procedurii, nu a permis o evaluare reală a volumului de activitate al judecătorilor sindicii și o comparare între încărcătura judecător din cadrul diferitelor instanțe.

Complexitatea cauzelor de insolvență și frecvența unor cauze complexe la nivelul unui tribunal este influențată direct de dezvoltarea economică a zonei geografice arondate. Pe de altă parte, evoluția situației economice a generat o modificare de optică a comercianților față de procedura insolvenței, fiind mult mai frecvent utilizată o astfel de procedură de către debitori în scopul ieșirii dintr-o situație financiară dificilă prin intermediul reorganizării judiciare.

Complexitatea unei cauze nu rezidă numai în numărul de cereri cu caracter contencios suspuse soluționării judecătorului sindic, dar numărul acestora constituie un indiciu important, iar până în luna iunie 2011 o parte a tribunalelor înregistrau aceste cereri în cadrul dosarului de fond, iar alte tribunale le înregistrau ca dosare separate.

Utilizarea facilității programului Ecris 4 de creare a unor dosare asociate pentru cererile incidentale poate fi considerat un pas înainte în evaluarea activității judecătorilor sindici.

Hotărârea nr. 425/23.06.2011 a Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nu standardizează tipurile de cereri care sunt înregistrate ca dosar asociat, ceea ce determină o practică diferită a instanțelor în această privință și o cuantificare diferită a volumului de activitate.

Pentru asigurarea unei aplicări unitare Secția reține că se impune a se stabili în concret care cerere se justifică a se înregistra ca dosar asociat, pentru a se evita o scindare excesivă a procedurii și crearea unor dosare separate pentru a se lua măsuri care se înscriu în cursul firesc al unei proceduri (cum sunt cele privind aprobarea rapoartelor finale de activitate, confirmarea administratorului judiciar, confirmarea planului de reorganizare pentru care s-a constatat deja practica creării unor dosare separate la unele dintre instanțe, cum sunt, de exemplu Tribunalele Botoșani și Maramureș).

S-au constatat dificultăți tehnice în privința creării dosarelor asociate după transferarea electronică a dosarului instanței de control judiciar în vederea soluționării recursului exercitat împotriva unei hotărâri anterioare. În această situație, dosarele asociate nu mai pot fi create, instanțele optând pentru crearea unor dosare nou intrate, fiind important a fi făcute mențiuni în fișa dosarului de bază la rubrica corespunzătoare dosarelor cu care relaționează.

În cazul instanțelor în care cauzele complexe erau frecvente, iar un dosar de insolvență ajungea să aibă sute de dosare asociate, selectarea actelor care trebuie atașate fiecărui dosar, fie depuse după formarea acestora, fie a celor care trebuie extrase sau copiate din dosarul de fond și care sunt necesare soluționării cererii accesorii poate ridica, la rândul ei, probleme.

Punerea în aplicare a Hotărârii nr. 425/23.06.2011 a Plenului Consiliului Superior al Magistraturii începând cu iunie 2011 a condus la Tribunalul București, la ședințe de judecată de 500 sau 200 de dosare, urmare a acordării aceluiași termen pentru soluționarea contestațiilor în condițiile impuse de Legea nr.85/2006 privind procedura insolvenței, cu modificările și completările ulterioare, și, în mod obișnuit, la 120-140 de dosare de insolvență pe ședință în condițiile, în care numărul grefierilor și a sălilor de judecată disponibile au permis organizarea ședințelor odată la două săptămâni.

Sistemul statistic actual ia în calcul cererile înregistrate sub un număr de dosar distinct și hotărârile prin care cauza este scoasă de pe rolul instanței. În condițiile în care unele dintre instanțe soluționau sau încă mai soluționează cereri cu caracter contencios în cadrul dosarului de fond, aceste hotărâri nu erau avute în vedere la calculul operativității.

De asemenea, erau tratate în mod egal atât cererile incidente înregistrate ca dosare distincte, cât și dosarele de fond.

S-ar impune o modificare a modului de evidențiere statistică, care să aibă în vedere, pe de o parte, numărul de proceduri deschise și numărul de proceduri închise, precum și numărul de proceduri în derulare, pentru a se calcula o operativitate generală a instanței în privința acestor cauze.

Pe de altă parte, ar trebui avute în vedere, pentru evaluarea încărcăturii reale a judecătorilor, situația tuturor cererilor cu soluționarea cărora erau investiți judecătorii

sindici, respectiv cereri de deschidere a procedurii și cereri incidentale procedurii, precum și hotărârile pronunțate în soluționarea acestor cereri.

Se reține că s-ar impune includerea și în sistemul Ecris a posibilității selectării tipului de soluție în funcție de specificul procedurii insolvenței (de exemplu, deschidere procedură generală, deschidere procedură simplificată de faliment, intrate în faliment în procedură generală, etc).

O evaluare pe termen lung a ritmului de derulare a procedurilor ar necesita ținerea, de preferat în sistem informatizat, a unei evidențe care să releve principalele etape pe care le parcurge fiecare procedură în parte (data depunerii cererii introductive, data deschiderii procedurii, data intrării în procedură simplificată sau generală de faliment, data închiderii procedurii), similar registrului măsurilor judecătorului sindic prevăzut de art. 83 pct. 6 din Regulamentul de ordine interioară.

Programul de normare a muncii are în vedere o limită a complexității cumulate nou intrate a cauzelor supuse procedurii de repartizare aleatorie. În cazul dosarelor de insolvență, este avută în vedere, exclusiv, complexitatea asociată cererii de deschidere a procedurii, dar toate celelalte cereri ulterioare deschiderii procedurii, a căror soluționare reprezintă principala activitate a judecătorului sindic, nu sunt avute în vedere la repartizarea cauzelor noi intrate.

În acest fel, se ajunge în unele cazuri în situația ca cererile incidentale cu care este investit judecătorul sindic într-un an să aibă o complexitate cumulată care depășește cu mult cele 5000 de punct stabilite la nivel național.

Spre exemplificare, se reține că un complet de insolvență din cadrul Secției a VII a Tribunalului București are asociată o complexitate cumulată de 180 de puncte în fiecare ședință publică și 50 de puncte în ședințele din cameră de consiliu, care corespundea volumului optim de muncă.

Această limită privește însă numai cererile de deschidere a procedurilor nou intrate, care se repartizează aleatoriu. În fapt, în fiecare ședință erau repartizate dosare nou intrate având o complexitate cumulată de peste 300 de puncte.

Evoluția unei proceduri nu poate fi evaluată decât în foarte mică măsură la data înregistrării cererii de deschidere a procedurii, singura avută în vedere, astfel încât sistemul nu poate fi reglat prin mărirea complexității cererii de deschidere a procedurii.

Pe de altă parte, cea mai mare parte a cauzelor reprezentând proceduri de insolvență nu poate fi soluționată într-unul sau două termene, ceea ce duce la o supraîncărcare a unui judecător prin rularea mai mult timp a unor astfel de cauze pentru o perioadă mai mare decât cea a unei cauze de drept comun.

Specificul unei astfel de proceduri este dat de existența unor multiple cereri cu caracter contencios și necontencios formulate pe parcursul diverselor etape și depunerea unui număr mare de documente, cu o adresabilitate diferită, respectiv declarații de creanță care se analizează, în principal, de către administratorul judiciar/lichidator, cereri și documente depuse în susținerea lor și rapoartele de activitate ale administratorului/lichidatorului.

În cazul procedurilor complexe, cu mulți creditori sau un debitor de mari dimensiuni, un astfel de dosar poate conține un număr extrem de mare de documente, fiind create mai multe volume de la un termen la altul.

Nu există un sistem standardizat de organizare și opisare a dosarului, multe dintre instanțe încercând să își creeze un sistem propriu.

În timp ce unele dintre tribunale au optat pentru înregistrarea tuturor documentelor în dosar, în ordine cronologică, altele au format volume separate pentru unele categorii de documente cum erau declarațiile de creanță sau la dosare separate pentru diverse cereri formulate în cadrul procedurii.

În lipsa unui sistem informatizat adaptat, care să permită evidențierea pe categorii a tuturor acestor cereri, documente și dosare create și situarea lor în dosar, este dificil pentru participanții la procedură și pentru judecătorii sindici, să își creeze o imagine completă a acestora, mai ales în situația preluării unui dosar de către un alt judecător sau în cazul strămutării.

Sistemul ECRIS utilizat în prezent a permis, într-o anumită măsură, evidențierea cererilor incidentale înregistrate ca dosar asociat sau ca dosar conex, dar este insuficient în situația procedurilor foarte complexe, care au presupus soluționarea a sute de

contestații și care a necesitat identificarea unor acte necesare soluționării cererilor care se găsesc în zecile și uneori sutele de volume create anterior.

Fișa dosarului din sistemul actual a cuprins mențiuni privitoare la documentele depuse sau dosarele care aveau conexiuni cu dosarul de bază, dar într-o manieră care, în cazul unui număr mare de cereri sau documente, nu permiteau o selectare facilă a informațiilor necesare.

De regulă, cea mai mare parte a duratei unei proceduri mai vechi de 10 ani este alocată lichidării averii debitorului aflat în stare de insolvență, etapă în cadrul căreia rolul judecătorului este mai redus, deciziile privitoare la maniera de valorificare, atât din punct de vedere al procedurii, cât și al valorii de vânzare fiind controlată de către creditorii.

Contestații formulate în privința hotărârilor adunării creditorilor sau ale deciziilor lichidatorului s-au analizat din perspectiva respectării normelor procedurale ceea ce a permis, în mod frecvent, o soluționare într-un termen rezonabil care nu a condus la o temporizare semnificativă a procedurii de valorificare a activelor.

Un rol mai mare îl are însă judecătorul sindic în perioada de observație, care presupune lămurirea situației juridice a debitorului și șansele de reorganizare, stabilirea masei pasive la data deschiderii procedurii, a cauzelor stării de insolvență și a persoanelor responsabile, desemnarea cu caracter definitiv a practicianului în insolvență care va administra procedura. Tot în această perioadă sunt luate majoritatea măsurilor de denunțare a unor contracte sau sunt formulate acțiuni privitoare la anularea actelor frauduloase ale debitorului.

Legea nr. 169/2010 pentru modificarea și completarea Legii nr. 85/2006 privind procedura insolvenței, a redus o serie de termeni, care priveau atât activitatea administratorului judiciar/lichidatorului, cât și în ceea ce privește activitatea judecătorului sindic. În condițiile în care prelungirea duratei procedurii era, în parte, rezultatul nerespectării, din cauze obiective sau subiective, a termenelor stabilite inițial de lege, o reducere a acestora nu va avea drept efect accelerarea procedurii.

Stabilirea unui termen de redactare de 10 zile pentru toate sentințele pronunțate de către judecătorului sindic, a unui termen de 10 zile de soluționare a recursurilor sau pentru soluționarea contestațiilor la tabelul obligațiilor debitorului în condițiile în care și

termenele de 30 de zile existente anterior erau respectate cu dificultate poate fi, astfel, considerată nerealistă, prin raportare la condițiile în care își desfășoară activitatea judecătorii sindici în prezent.

Mare parte din dosarele mai vechi de 10 ani priveau debitori de mari dimensiuni, care presupunea o activitate laborioasă de lichidare. În această categorie, cea mai complexă activitate o implicau societățile bancare, care, pe lângă un număr mare de active de valorificat, presupunea, în egală măsură o activitate de urmărire a contractelor de credit în derulare și recuperarea creanțelor.

La acestea se adaugă societăți comerciale de mari dimensiuni, care au ridicat probleme complexe de lichidare, de exemplu, dosarul nr. _____ privind procedura

În unele cazuri, procedura de lichidare era îngreunată de imposibilitatea valorificării bunurilor în condițiile acceptate de către creditori sau diverse condiționări legale în valorificarea acestora.

Unele măsuri legislative au interferat cu procedura insolvenței, respectiv actele normative prin care au fost suspendate pe termen limitat o serie de proceduri.

Astfel, în conformitate cu art. 129 Legea 64/1995, abrogat prin Legea nr. 149/2004 pentru modificarea și completarea Legii nr. 64/1995 privind procedura reorganizării judiciare și a falimentului, precum și altor acte normative cu incidență asupra acestei proceduri, societăților comerciale cu capital de majoritar de stat, pentru care guvernul instituisese, în vederea privatizării, procedura de supraveghere financiară sau urma să instituie o astfel de procedură, procedura reorganizării și lichidării judiciare nu era aplicabilă pe durata derulării procedurii speciale.

Prin art. III al O.G.38/2002, abrogat prin Legea nr.149/2004 pentru modificarea și completarea Legii nr. 64/1995 privind procedura reorganizării judiciare și a falimentului, precum și altor acte normative cu incidență asupra acestei proceduri, se prevedea că aplicarea procedurii Legii nr. 64/1995 se suspenda, la cererea instituției publice implicate, față de societățile comerciale la care statul sau o autoritate a administrației publice locale deținea 50% plus 1 din capitalul social, ce înregistra obligații bugetare de peste 50 % din totalul datoriilor înscrise în evidența contabilă, aflate în

proces de privatizare sau cuprinse în programe speciale care să conducă la creșterea atractivității pentru privatizare ori pentru care s-au înregistrat scrisori de intenție pentru achiziționarea pachetului de acțiuni .

Potrivit art. 16, al.1² Legea nr. 137/2002, abrogat prin Legea nr. 149/2004, toate acțiunile judiciar și extrajudiciare pornite împotriva societății comerciale înainte sau după instituirea supravegherii financiare, se suspendau pe perioada cuprinsă între data instituirii supravegherii financiare și data încheierii contractului de vânzare cumpărare a acțiunilor, , dar nu mai mult de 12 luni .

Art.48 din O.U.G 26 din 29.04.2004 a suspendat toate acțiunile judiciare și extrajudiciare, precum și orice procedură de executare silită îndreptată împotriva anumitor societăți nominalizate, aflate în procedura de dizolvare și lichidare voluntară prevăzută de Legea nr.137/2002 sau OUG nr.88/1997, cu modificările ulterioare.

Art. 4 din OUG 3/2007 a prevăzut o altă suspendare pe termen de 6 luni de la intrarea ei în vigoare a procedurilor prevăzute de Legea nr. 85/2006 privind procedura insolvenței, cu modificările și completările ulterioare, pentru un număr de 43 de societăți comerciale.

Alte dispoziții legale au vizat societățile cu capital majoritar de stat care au deținut construcții zootehnice. Potrivit art. 4 din OUG nr. 168/2001, o serie de imobile care au avut destinația de construcții zootehnice aparținând societăților comerciale cu capital de majoritar de stat erau atribuite în folosință gratuită în condițiile prevăzute prin actul normativ respectiv.

Potrivit art. 1 și 3 din OUG nr. 168/2001, la data încheierii acestor contracte se suspenda orice procedură de executare silită individuală sau colectivă având ca obiect bunurile respective, inclusiv procedura reorganizării judiciare și a falimentului.

Potrivit art.1 din O.U.G. nr. 102/2002, în vederea stimulării cererii de atribuire a folosinței gratuite și a investițiilor în imobilele ce fac obiectul Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 168/2001 privind punerea în valoare a construcțiilor zootehnice dezafectate, destinate creșterii, îngrijirii și exploatării animalelor, precum și a fabricilor de nutrețuri combinate dezafectate, aprobată cu modificări prin Legea nr. 387/2002, la data încheierii contractului prevăzut la art. 4 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.

168/2001, cu modificările ulterioare, s-a suspendat orice procedură de executare silită pornită de creditorii asupra imobilelor a căror folosință gratuită a fost acordată sau urma să fie acordată prin contract.

La aceasta s-a adăugat interdicția de înstrăinare a imobilelor ce au făcut obiectul unor notificări prevăzute de Legea nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie – 22 decembrie 1989, până la finalizarea procedurilor judiciare, conform art. 21 alin. 5, ceea ce a generat prelungiri ale procedurilor de lichidare ale societăților comerciale care dețineau astfel de imobile, precum și procedura administrativă și judiciară generată de Legea nr. 18/1991 fondului funciar, care a afectat procedura de lichidare a societăților ce au activat în domeniul agricol și care dețineau în patrimoniu astfel de terenuri.

Au fost constatate situații în care, deși valorificarea bunurilor a fost finalizată, procedura de lichidare nu era închisă întrucât se încerca recuperarea altor creanțe cu șanse mici de reușită, de multe ori în cadrul unei alte proceduri de faliment.

Legea nr. 85/2006 privind procedura insolvenței, cu modificările și completările ulterioare, a oferit o soluție de închidere a procedurii înaintea finalizării lichidării în situația în care, potrivit art. 131, bunurile rămase erau insuficiente pentru a acoperi cheltuielile administrative și niciun creditor nu se oferea să avanseze sumele necesare, aplicabilitatea acestui text și la situația existenței unor drepturi cu șanse mici de valorificare fiind o chestiune de practică la nivelul fiecărei curți de apel.

La unele dintre instanțe se proceda, inclusiv la suspendarea procedurii în baza art. 244 pct. 2 Cod procedură civilă până la valorificarea acestor drepturi. În fapt, nu era vorba de o reală suspendare a unei cereri de chemare în judecată până la soluționarea unei alte cauze aflate pe rolul instanței și de scoatere a procedurii de executare silită de pe rolul judecătorului sindic, urmând ca valorificarea drepturilor respective să fie urmărită de către lichidatorul judiciar.

În condițiile în care creditorii nu erau ținuți de suportarea costurilor acestor proceduri, aceștia, de multe ori, preferau să se mențină procedura deschisă (dosarul nr. _____ de pe rolul Tribunalului Galați, dosarul nr. _____ al Tribunalului _____

Buzău, dosarul nr.

Tribunalului Iași, dosarul nr.

de pe

rolul Tribunalului Constanța).

S-a identificat și o situație de suspendare a procedurii pentru executarea silită a administratorilor statutari cărora li s-a atras răspunderea, deși există prevederi legale care să permită închiderea procedurii și continuarea executării silite (art.142 din Legea nr. 85/2006 privind procedura insolvenței, cu modificările și completările ulterioare).

Astfel, în dosarul nr.

de pe rolul Tribunalului Arad s-a dispus la

data de 24.03.2008 suspendarea cauzei în temeiul art. 155 ¹ Cod procedură civilă (e în fapt o eroare, este vorba de art. 244 pct. 1 C.p.p.), până la finalizarea procedurii de executare silită a bunurilor administratorului statutar căruia i s-a atras răspunderea în condițiile art. 138 din Legea nr. 85/2006 privind procedura insolvenței. S-a menținut pentru trei ani procedura deschisă, în condițiile în care art. 142 alin 2 din lege, permitea continuarea demersurilor de executare silită de către executorul judecătoresc, inclusiv distribuirea sumelor putând fi făcută de către acesta creditorilor în baza tabelului definitiv consolidat.

S-a constatat că s-au acordat termene repetate pentru plata debitului și lipsă de apărare, urmată de efectuarea unei expertize contabile (dosarul nr. , de pe rolul Tribunalului Prahova cererea înregistrată la 14.12.2009 pentru deschiderea procedurii nu era încă soluționată).

Procedura insolvenței, odată deschisă, dobândește caracter concursual, astfel încât, toți creditorii urmează a-și valorifica drepturile în cadrul acesteia, prin depunerea declarațiilor de creanță, urmare a notificării administratorului judiciar.

De asemenea, potrivit art. 46 din Legea 85/2006 privind procedura insolvenței, cu modificările și completările ulterioare, raportat la art. 49 din lege, plățile efectuate de către debitor, cu excepția celor care s-au înscris în categoria operațiunilor curente, sunt nule.

Sunt însă situații în care debitorul a achitat preferențial creanța creditorului care a formulat cererea de deschidere a procedurii, care a renunțat la judecată.

În aceste situații, practica majorității instanțelor de control judiciar era de a admite recursul, de a casa sentința de deschiderea procedurii și de a lua act de renunțarea la

contencios și presupune citarea părților, ceea ce împiedică conexarea sa la cererea debitorului în interiorul termenului de 5 zile în care trebuie soluționată aceasta din urmă.

În practică, se ajungea des în situația în care cererile creditorilor erau conexe la dosarul în care s-a deschis deja procedura la cererea debitorului care, reușea în această manieră să schimbe judecătorul sindic desemnat inițial, să determine nominalizarea unui anumit practician în insolvență în calitate de administrator judiciar provizoriu, în detrimentul celorlalți creditori și chiar să își valorifice o intenție de reorganizare pe care nu ar fi putut să o mai formuleze în condițiile în care a contestat existența stării de insolvență raportat la cererile creditorilor de deschidere a procedurii.

Opt cereri formulate de creditori privind deschiderea procedurii de insolvență a aceluiași debitor în cursul anului 2009 au fost conexe la dosarul nr. _____ de pe rolul Tribunalului Bistrița Năsăud.

O altă cauză de prelungire a soluționării cauzelor a fost casarea cu rejudecare a sentinței de deschidere a procedurii, urmată de formularea repetată de căi extraordinare de atac împotriva deciziei de casare și înaintarea întregului dosar în vederea soluționării lor.

De asemenea, s-a constatat prelungirea duratei reorganizării peste termenul prevăzut de lege, aprobarea unor planuri de reorganizare care nu cuprindeau un program clar de achitare a obligațiilor și lipsa de supraveghere în derularea planului.

Legea nr. 64/1995 privind procedura reorganizării judiciare și a falimentului, în forma sa inițială și în cea rezultată în urma republicării din anul 1999, prevedea ca formă a reorganizării și aprobarea unui plan care să cuprindă lichidarea bunurilor debitorului cu sau fără continuarea activității, dar în maniera propusă de către acesta.

Chiar și în această ipoteză din urmă ipoteză, planul de reorganizare trebuia, potrivit art. 60, să cuprindă un grafic de plată a creanțelor și de realizare a măsurilor cuprinse în plan.

Legea nu cuprindea la acel moment o limită în ceea ce privește durata planului de reorganizare, debitorul fiind cel care formula o propunere în acest sens, supusă confirmării creditorilor.

judecată a creditorului care a declanșat-o, fără a se ține seama de celelalte declarații de creanță formulate în cauză și de situația patrimonială a debitorului prin raportare la acestea.

În aceste condiții, procedura era reluată în sensul în care creditorilor li se solicita să precizeze dacă își reformulau cererea prin raportare la noua situație juridică a debitorului, urmate de comunicarea noilor cereri precizate la care se putea formula contestație, în condițiile art. 32 alin 2 din lege, contestație care la rândul ei trebuia comunicată creditorilor, ceea ce genera o prelungire a procedurii.

Un alt fenomen era reprezentat de depunerea în mod succesiv de cereri de deschidere a procedurii de către creditori diferiți, care trebuiau conexe, comunicate debitorului care putea formula contestație împotriva fiecărei cereri, ceea ce presupunea noi amânări.

Legat de problema formulării unor cereri multiple de deschidere a procedurii, s-a constatat și o tendință a debitorului care, după ce contesta cererile creditorilor și faptul că se afla în stare de incapacitate de plată, depunea el însuși o cerere de deschiderea a procedurii.

Potrivit art. 31 alin. (4) din Legea nr. 85/2006 privind procedura insolvenței, dacă în același moment, pe rolul unei instanțe se aflau cereri de deschidere a procedurii formulate de către creditori și o cerere formulată de către debitor, toate cererile de deschidere a procedurii se conexasu la cererea acestuia din urmă.

La data adoptării, legea nu prevedea un tratament diferențiat în privința procedurii de soluționare a cererii formulate de către debitor, dând prioritate acesteia numai din punct de vedere al reunirii cauzelor.

Ulterior, dispozițiile art. 27 alin. (5) din Legea nr. 85/2006 privind procedura insolvenței, cu modificările și completările ulterioare, au fost modificate în sensul în care cererea formulată de către debitor se soluționează de urgență, în termen de 5 zile în camera de consiliu, fără citarea părților.

În aceste situații, aplicarea simultană a celor două prevederi este greu de realizat, în condițiile în care cererea de deschidere a procedurii formulată de creditori are un caracter

În ceea ce privește însă prelungirea duratei stabilite inițial, art. 74 din Legea nr.64/1995 privind procedura reorganizării judiciare și a falimentului, dădea posibilitatea unei singure prelungiri cu un an a planului de reorganizare, au fost constatate situații de prelungire succesivă a acestui plan, în cauze care au o vechime mai mare de 10 ani, cu consecința fie a achitării în cele din urmă a creanțelor, fie a intrării tardive în faliment.

În situația cauzelor în care urmare a unor astfel de prelungiri sau a tolerării continuării activității de reorganizare mult timp după expirarea termenului, care au avut drept consecință achitarea, chiar cu întârziere și fără accesorii a drepturilor creditorilor, este dificil de evaluat în ce măsură o lichidare a societăților, de regulă de mari dimensiuni, ar fi fost mai rentabilă pentru creditori din punct de vedere al cuantumului și termenului de achitare a creanțelor sau dacă durata ar fi fost scurtată în mod semnificativ.

În cazul în care debitorul a ajuns în cele din urmă tot în faliment, procedura de lichidare se prelungea considerabil (dosarul nr. _____ de pe rolul Tribunalului Alba, dosarul nr. _____ de pe rolul Tribunalului Neamț).

O situație particulară o are dosarul nr. _____, de pe rolul Tribunalului Timiș în care, prin încheierea din _____ s-a dispus deschiderea procedurii de reorganizare judiciara și faliment prevăzute de Legea 64/1995.

Prin încheierea din _____ a fost desemnat un administrator judiciar, debitoarea păstrând dreptul de administrare, iar la data de _____ instanța a luat act de renunțarea la mandat a administratorului judiciar. Până la data de _____ nu a mai fost numit un alt administrator judiciar.

În același timp, în ședința comitetului creditorilor din _____ debitoarea a formulat propunerea de a se continua procedura de reorganizare judiciara și faliment fără a se mai numi un administrator judiciar.

La același termen din _____ instanța i-a pus în vedere debitoarei să depună la dosar un raport de activitate pentru perioada dintre termenele de judecată, funcție de care să aprecieze dacă este necesară numirea unui alt administrator judiciar.

După acest termen de judecată toate rapoartele de activitate depuse la dosar au fost întocmite de organele de conducere statutare ale debitoarei.

Prin încheierea din [redacted] instanța i-a pus în vedere debitoarei să formuleze un nou plan de reorganizare, având în vedere situația debitelor sale către MFP.

Până la acest moment nu fusese admis și confirmat nici un plan de reorganizare propus de debitoare, aceasta chiar solicitând pentru termenul din [redacted] suspendarea sau amânarea votării planului de reorganizare până la soluționarea definitivă și irevocabilă a acțiunilor în contencios administrativ derulate pe dreptul comun împotriva mai multor creditori

La data de 29.01.2003 este desemnat un alt judecător sindic, astfel încât nu s-a mai pus în discuție problema votării planului de reorganizare nici până la încheierea din [redacted] când s-a luat act de renunțarea la mandat a primului administrator judiciar.

Ulterior acestui moment, prin încheierea din [redacted] s-a pus în vedere debitoarei să formuleze un nou plan de reorganizare.

După încheierea din [redacted] prin nicio încheiere nu s-a dispus în cauza admiterea și confirmarea vreunui plan de reorganizare.

După o nouă înlocuire a administratorului judiciar, la 23. 11.2011 s-a desemnat un nou administrator judiciar, care, la 20.10.2011 a depus raportul de activitate prin care solicită închiderea procedurii, în condițiile în care au fost achitate creanțele din tabelul definitiv al obligațiilor.

Pașii principali pe care ar trebui să îi urmeze o procedură generală de insolvență sunt următorii: într-un termen de 30 de zile, de la deschiderea procedurii, redus prin Legea nr. 169/14.07.2010, la 20 de zile, administratorul judiciar trebuie să analizeze dacă în cauză sunt îndeplinite condițiile prevăzute de art. 1 alin 2 privind procedură simplificată și, în consecință, să propună fie intrarea în faliment în procedură simplificată, fie continuarea procedurii de observație. Acest raport ar trebuie să fie supus aprobării judecătorului sindic în 30 și, ulterior, 15 zile de la înregistrare (art. 54 din lege).

În cazul în care prin raportul mai sus menționat administratorul judiciar a apreciat că se impune continuarea procedurii de observație, într-un termen stabilit inițial la 60 de zile, redus ulterior la 40 de zile, acesta trebuie să depună un raport prin care să analizeze cauzele care au generat ajungerea societății în incapacitate de plată, persoanele responsabile și o analiză economică prin care să se stabilească dacă societatea are

posibilități reale de reorganizare și să se propună continuarea procedurii de observație sau, în caz contrar, să se propună intrarea în faliment.

Între timp se derulează operațiunile de stabilire a masei pasive prin notificarea creditorilor, analizarea declarațiilor acestora de creanță de către administratorul judiciar și întocmirea tabelului preliminar al obligațiilor debitorului (art. 61, 62, 72).

După afișarea tabelului preliminar ar trebui convocată adunarea creditorilor în cadrul căreia să fie discutată, printre altele, propunerea administratorului judiciar cu privire la intrarea în faliment, formulată în condițiile în care a constatat că debitorul nu are șanse reale de reorganizare (art. 60 din lege) .

Dacă propunerea este aprobată de către creditorii, instanța dispune intrarea în faliment, conform art. 107 lit. D din lege.

Dacă debitorul și-a declarat intenția de reorganizare, respectiv dacă în cadrul primei adunări creditorii sau administratorul judiciar și-a manifestat intenția de depune un plan, iar administratorul judiciar nu a propus intrarea în faliment sau creditorii nu au aprobat o astfel de propunere, continuă perioada de observație până la afișarea tabelului definitiv.

Tabelul definitiv al obligațiilor debitorului ar trebui afișat, potrivit art. 62 lit. d din Legea nr. 85/2006 privind procedura insolvenței, cu modificările și completările ulterioare, în 80 de zile de la data deschiderii procedurii.

Dacă în 30 de zile de la afișarea tabelului definitiv se depune un plan de reorganizare, acesta este supus aprobării creditorilor, în condițiile art. 100 din lege, și conformării judecătorului sindic, potrivit art. 101.

Dacă planul este aprobat de către creditorii și confirmat de către judecătorul sindic, debitorul intră în procedura de reorganizare în cadrul căruia, continuând să funcționeze, trebuie să achite creanțele conform planului aprobat.

În măsura în care un astfel de plan nu este depus sau nu este aprobat, se dispune intrarea în faliment și dizolvarea societății în condițiile art. 107 A sau B.

Teoretic, avându-se în vedere și termenele pentru publicarea planului și confirmare, prevăzute de art. 99 și 101 din Legea nr. 85/2006 privind procedura insolvenței, perioada de observație ar trebui să dureze cel mult 160 de zile.

În fapt, aceste termene, cel puțin cele prevăzute pentru stabilirea masei pasive, de cele mai multe ori, nu pot fi respectate.

Astfel, presupunând că administratorul judiciar respectă termenul pentru întocmirea tabelului preliminar și se reușește chiar și publicarea în Buletinul procedurilor de insolvență la același termen, creditorii ar trebui să depună contestațiile în termen de 5 zile de la publicare, iar instanța ar trebui să le soluționeze în alte 10 zile.

În practică, dincolo de faptul că publicarea tabelului în buletinul procedurilor de insolvență este, de regulă ulterioară, datei la care se depune tabelul preliminar la instanță, iar contestațiile se pot depune și prin poștă, termenul de 5 zile fiind calculat de la data poștei, în condițiile în care își desfășoară la acest moment activitatea judecătorii sindici și raportat la încărcătura acestora, este de cele mai multe ori imposibil ca în acest interval să fie comunicată și contestația, să fie depusă și întâmpinare, să fie administrate și probe în susținerea unei cereri similare unei acțiuni în pretenții.

Respectarea acestui termen, în condițiile în care în cauză se formulează un număr de contestații care poate ajunge la câteva zeci, sute sau chiar mii este cu atât mai puțin posibil.

Termenul de soluționare al contestațiilor, fixat prin hotărârea de deschidere a procedurii, este notificat creditorilor de către administratorul judiciar în condițiile art. 61 din lege, iar creditorii îl au în cunoștință, potrivit art. 7 alin 7, astfel încât acesta ar trebui să aibă corespondent în termenul de judecată acordat.

Practic, la o încărcătură care depășește 100 de dosare pe ședință sau în condițiile în care ședințele sunt planificate la două săptămâni, fie pentru că judecătorii nu au suficiente săli sau grefieri, fie pentru participă și la complete de judecată din alte materii, fixarea termenului de soluționare a contestațiilor nu mai coincide cu cel stabilit inițial în condițiile în care, chiar dacă creditorii nu mai sunt citați, trebuie comunicate contestațiile.

Față de această situație, se urmărește ca soluționarea contestațiilor să aibă loc, cel puțin într-un termen rezonabil, raportat la întreaga procedură și cât mai apropiat de cel prevăzut de lege.

Pentru a se obține această finalitate, cererile părților care conduc la prelungirea procedurii, stabilirea unor obligații în sarcina lor și sancțiunea nerespectării lor, trebuie

analizate în contextul dispozițiilor legii speciale în acest sens, precum și aplicabilitatea Codului de procedură civilă numai în măsura compatibilității, conform art. 149 din Legea nr. 85/2006.

În acest context, este importantă și analizarea modului în care se dă eficiență dispozițiilor privind procedură simplificată și a celor privitoare la aprobarea de către prima adunare a creditorilor a raportului administratorului judiciar prin care se dispune intrarea în faliment în procedură generală, pentru a permite derularea mai rapidă a procedurilor în care debitorul nu are dreptul sau nu are șanse reale de reorganizare.

Avându-se în vedere aceste aspecte, au fost constatate o serie de practici de natură a prelungi perioada de observație, dincolo de un interval care să poată fi apreciat drept rezonabil în economia întregii proceduri.

S-a constatat că, în anumite situații, s-a încuviințat cu întârziere administrarea probatoriului necesar soluționării contestațiilor și s-au administrat defectuos probele (de exemplu dosarul nr. _____ de pe rolul Tribunalului Maramureș).

S-a reținut că au fost interpretate dispozițiilor art. 76 alin. (2) din Legea nr. 85/2006 privind procedura insolvenței, cu modificările și completările ulterioare, în sensul de a nu recunoaște dreptul administratorului judiciar de a respinge ca tardive declarațiile de creanță depuse după expirarea termenului prevăzut de lege.

Potrivit art. 67 din Legea nr. 85/2006 privind procedura insolvenței, cu modificările și completările ulterioare, administratorul judiciar este cel care analizează declarațiile de creanță formulate de către creditor și întocmește tabelul preliminar, conform art. 72.

Legea prevede un termen pentru depunerea declarațiilor de creanță tocmai pentru a se putea stabili masa pasivă și a se putea parcurge celelalte etape ale procedurii și, respectiv, sancțiunea decăderii din drept pentru creditorii care nu s-au conformat acestei obligații, precum și posibilitatea invocării acestei excepții de către orice parte interesată, potrivit art. 76 din lege.

În dosarul nr. _____ de pe rolul Tribunalului Iași, prin sentința nr. _____ s-a dispus deschiderea procedurii de insolvență, stabilindu-se termen pentru depunerea declarațiilor de creanță la 27.07.2010, termen pentru verificare a

creanțelor și întocmirea tabelului preliminar la termen pentru soluționarea contestațiilor la și întocmirea tabelului definitiv.

Primul termen a fost fixat la , când administratorul judiciar a depus tabelul preliminar, ce fusese publicat la data stabilită în Buletinul procedurilor de insolvență, judecătorul sindic procedând la acordarea unui termen pentru a se face dovada publicării. Următorul termen este acordat la , când s-a constatat că între timp a mai fost depusă o declarație de creanță, instanța acordând încă un termen de judecată la , până la care i s-a pus în vedere administratorului judiciar să analizeze și această declarație de creanță, în condițiile în care la creditorii din tabelul preliminar, în prima adunare a creditorilor, au aprobat propunerea administratorului judiciar de intrare în faliment.

La administratorul judiciar a menționat faptul că declarația de creanță respectivă a fost formulată tardiv, motiv pentru care nu a înscris-o în tabelul obligațiilor debitorului, judecătorul sindic punându-i însă în vedere să analizeze creanța pe fond. La s-a constatat că administratorul judiciar nu a depus tabelul refăcut, iar la s-a dispus intrarea în faliment.

Astfel, deși debitorul nu a formulat o intenție de reorganizare, creditorii în prima ședință a creditorilor au aprobat intrarea în faliment, iar în cauză nu a fost formulată nicio contestație, perioada de observație a durat un an de zile, în loc de trei luni.

Aceeași practică a generat în cadrul dosarului nr. o prelungire și mai mare a perioadei de observație, în condițiile în care, de această dată debitorul și-a declarat intenția de reorganizare, iar împotriva tabelului preliminar au fost formulate contestații.

S-a constatat neaplicarea dispozițiilor art. 59 alin 4 din lege și stabilirea datei primei adunări a creditorilor după data stabilită pentru afișarea tabelului definitiv și nu după afișarea tabelului preliminar(dosarul nr. de pe rolul Tribunalului Iași).

O situația similară a fost constatată și în dosarul nr. a Tribunalului Sibiu, unde, de asemenea, există o practică extinsă a stabilirii datei primei adunări a

creditorilor după întocmirea tabelului preliminar (sentința civilă nr. _____
sentința nr. _____ , încheierea nr. _____

Totodată s-a constatat lipsirea de eficiență a dispozițiilor art. 12 din Legea nr. 85/2006 privind procedura insolvenței, privind caracterul executoriu al hotărârilor judecătorului sindic.

Dispozițiile art. 12 din Legea nr. 85/2006 privind procedura insolvenței, cu modificările și completările ulterioare, prevăd caracterul executoriu al hotărârilor judecătorului sindic. Dispoziția respectivă, coroborată cu imposibilitatea obținerii suspendării executării de către instanța de recurs, ca regulă generală, are tocmai menirea de permite continuarea în ritmul și termenele prevăzute de lege a procedurii de insolvență.

Art. 8 alin. 5 din lege enumeră în mod limitativ cazurile în care instanța de recurs poate dispune suspendarea hotărârii judecătorului sindic în condițiile art.300 alin. 2 și 3 Cod procedură civilă, excepția fiind justificată de existența unor dificultăți majore în întoarcerea executării sentinței respective.

Blocarea procedurii până la soluționarea recursului este favorizată și de înaintarea unei părți sau a totalității dosarului în original, contrar dispozițiilor art. 8 alin. 3 din Legea nr. 85/2006 privind procedura insolvenței, cu modificările și completările ulterioare.

Prin sentința nr. _____ , din dosarul nr. _____ de pe rolul Tribunalului Sibiu, s-a dispus deschiderea procedurii de insolvență, s-au stabilit termenele privitoare la depunerea declarațiilor de creanță și stabilirea masei pasive, fără a se stabili termenele prevăzute pentru depunerea rapoartelor prevăzute de art. 54 și 59 din Legea nr. 85/2006 privind procedura insolvenței, cu modificările și completările ulterioare.

În condițiile în care împotriva sentinței debitoarea a formulat recurs, până la termenul din 07.04.2011 cauza s-a amânat exclusiv pentru soluționarea recursului, deși instanța de control judiciar nu a dispus suspendarea executării sentinței atacate, care se încadra în excepțiile pentru care luarea acestei măsuri este posibilă.

Aceeași practică a mai fost identificată și în alte dosare ale aceleiași instanțe. Astfel, prin încheierea nr. _____ , din dosarul nr. _____ s-a apreciat că

nu se impune întocmirea tabelului definitiv decât după soluționarea irevocabilă a contestațiilor.

În unele cazuri s-a dispus suspendarea procedurii de observație în baza art. 244 punctul 2 Cod procedură civilă (dosarul nr. _____ de pe rolul Tribunalului Ialomița, se afla după 11 ani în perioadă de observație, urmare a soluționării cu întârziere a contestațiilor la tabelul preliminar, amânarea cauzei în vederea soluționării recursului exercitat împotriva sentințelor prin care au fost soluționate aceste contestații, respectiv pentru soluționarea cererii de strămutare, urmată de suspendarea cauzei).

Procedura insolvenței este o procedură de executare silită colectivă și nu o cerere de chemare în judecată a cărei soluționare să depindă de soluția pronunțată în alte cauze civile sau penale. În cadrul procedurii sunt supuse soluționării judecătorului sindic diverse cereri cu caracter contencios sau necontencios, problema suspendării judecății putându-se pune numai prin raportare la fiecare cerere în parte, dar avându-se în vedere și specificul procedurii și compatibilitatea dispozițiilor art. 242-245 Cod procedură civilă.

S-a reținut că este și o lipsă de supraveghere a activității lichidatorului judiciar și neacordarea termenelor de continuare a procedurilor.

Legea nr. 64/1995 privind procedura reorganizării judiciare și a falimentului, nu cuprindea prevederi exprese cu privire la acordarea unor termene de continuare a procedurii. Procedura reorganizării judiciare și falimentului, devenită ulterior a insolvenței, presupune parcurgerea mai multor etape pe parcursul cărora sunt soluționate o multitudine de cereri cu caracter contencios sau necontencios, dar și supravegherea activității desfășurate de către administratorul judiciar/lichidator, cu privire la care aceștia aveau obligația, potrivit art. 25 și 28 din Legea nr. 64/1995 privind procedura reorganizării judiciare și a falimentului, de a depune un raport lunar.

Art. 21 din Legea nr. 85/2006 privind procedura insolvenței, cu modificările și completările ulterioare, care reglementează în prezent procedura insolvenței, prevede obligația administratorului judiciar de a depune raportul de activitate la fiecare termen de continuare a procedurii, de unde rezultă și necesitatea stabilirii unor astfel de termene.

Derularea în bune condiții a procedurii impune și supravegherea activității administratorului judiciar/lichidatorului și a respectării de către acesta a obligațiilor impuse de lege sau stabilite de către judecătorul sindic.

Potrivit art. 11 alin. (2) din Legea nr. 85/2006 privind procedura insolvenței, cu modificările și completările ulterioare, atribuțiile judecătorului sindic sunt limitate la controlul judecătoresc al activității administratorului judiciar/lichidatorului și la procesele și cererile de natură judiciară aferente procedurii insolvenței.

Deși deciziile manageriale aparțin administratorului judiciar/lichidatorului, sub controlul creditorilor, judecătorul sindic trebuie să supravegheze și să asigure îndeplinirea de către acesta a obligațiilor care îi revin, respectiv de întocmire a rapoartelor și operațiunilor în termenele stabilite și în condițiile prevăzute de lege.

În cazul neîndeplinirii acestor obligații, judecătorul sindic are posibilitatea de a dispune fie amendarea, fie înlocuirea acestuia, la cerere sau din oficiu, potrivit art. 22 din Legea nr. 85/2006 privind procedura insolvenței, cu modificările și completările ulterioare.

Practica neacordării unor termene, în continuare, după data deschiderii procedurii și stabilirea acestora numai în momentul depunerii rapoartelor de activitate și formulării unor cereri supuse soluționării acestuia a fost constatată la nivelul mai multor tribunale prin nota Inspecției Judiciare nr. 11 /IJ /10/SIJ/2009, însușită de Secția pentru Judecatori a Consiliului Superior al Magistraturii în ședința din 19.03.2009, și comunicată tuturor tribunalelor.

Ulterior, chiar și după comunicarea acestei note, s-a constatat persistența unei astfel de practici la nivelul Tribunalului Botoșani, care a făcut obiectul unei proceduri disciplinare, în cadrului dosarului nr. [redacted]. Consecințele unei astfel de practici au constat în unele cazuri în prelungirea considerabilă a procedurii.

Astfel, în dosarul nr. [redacted] de pe rolul Tribunalului Botoșani, prin încheierea nr. [redacted] s-a dispus deschiderea procedurii de reorganizare și faliment, iar prin încheierea nr. [redacted] s-a dispus numirea lichidatorului (în fapt intrarea în faliment).

Ulterior, nu s-au acordat termene de continuare a procedurii, lichidatorul judiciar solicitând periodic aprobarea diverselor plăți, care se dispuneau prin rezoluție de judecătorul sindic.

O situația similară este constatată în dosarul nr. de pe rolul aceleiași instanțe, în care o procedură de faliment derulată față de o societate cu răspundere limitată cu sediul în comuna a durat de mai bine de 10 ani.

În mod similar, în dosarul nr. de pe rolul Tribunalului Gorj procedura de faliment a fost deschisă prin hotărârea din Până în anul 2001 s-a procedat la emiterea publicațiilor de vânzare, s-au evaluat și vândut o parte din bunurile mobile.

Secția pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii reține că analiza efectuată a condus la identificarea unor vulnerabilități generate de condițiile de desfășurare a activității judecătorilor sindici, respectiv:

- lipsa unei specializări efective a unei mari părți a judecătorilor sindici și numărul foarte mic al programelor de formare profesională disponibile în această materie;
- spații de arhivă mult sub necesități și personal insuficient pentru gestionarea acestora la majoritatea tribunalelor, cu impact direct asupra funcționării compartimentului și administrării procedurilor;
- creșterea constantă a volumului de activitate în ultimii cinci ani și inexistența unui sistem eficient de evaluare a activității judecătorului sindic;
- aplicabilitatea restrânsă a actualului program de normare a muncii la activitatea judecătorului sindic;
- neadaptarea sistemului statistic actual la specificul procedurii;
- lipsa unui sistem standardizat de înregistrare a documentelor în dosarele de insolvență și a unei evidențe informatizate adaptate;
- număr redus de grefieri sau preluarea de către grefierii de ședință a unor atribuții specifice grefierului arhivar;

Dincolo de aceste aspecte cu impact asupra modului de derulare a procedurii, au fost identificate o serie de cauze care au condus la prelungirea duratei procedurilor:

- a. cauze de natură obiectivă:

- dificultăți legate de lichidarea activelor sau de recuperarea creanțelor debitorului;
- adoptarea unor măsuri legislative care au interferat cu procedura insolvenței;
- prelungirea procedurii în vederea recuperării unor creanțe sau finalizării unor demersuri de realizare a unor drepturi, cu șanse mici de reușită;

a. cauze de natură subiectivă:

- prelungirea duratei de soluționare a cererii de deschidere a procedurii, ca urmare a: acordării de termene repetate pentru plata debitului și lipsă de apărare sau efectuarea unei expertize contabile; casarea sentinței de deschidere a procedurii, ca urmare a achitării creanței creditorului care a solicitat deschiderea procedurii, urmată de reluarea procedurii la cererea celorlalți creditori; depunerea de cereri succesive de deschidere a procedurii de către mai mulți creditori cu privire la același debitor și tendința debitorilor de a depune propriile cereri de deschidere a procedurii, după formularea de contestații la cererile creditorilor; prelungirea excesivă a perioadei de observație ca urmare a: încuviințării cu întârziere a probatorului necesar soluționării contestațiilor și administrării în mod defectuos a probelor; interpretarea dispozițiilor art. 76 alin 2 din Legea nr. 85/2006 privind procedura insolvenței, cu modificările și completările ulterioare, în sensul de a nu recunoaște dreptul administratorului judiciar de a respinge ca tardive declarațiile de creanță depuse după expirarea termenului prevăzut de lege; neaplicarea dispozițiilor art. 59 alin 4 din lege și stabilirea datei primei adunări a creditorilor după data stabilită pentru afișarea tabelului definitiv și nu după afișarea tabelului preliminar; lipsirea de eficiență a dispozițiilor art. 12 din Legea nr. 85/2006 privind procedura insolvenței, cu modificările și completările ulterioare, privind caracterul executoriu al hotărârilor judecătorului sindic; suspendarea cauzei în baza art. 244 Cod proceduri civilă, în etape perioadei de observație;
- prelungirea duratei reorganizării peste termenul prevăzut de lege, aprobarea unor planuri de reorganizare care nu cuprindeau un program clar de achitare a obligațiilor și lipsa de supraveghere în derularea planului.
- lipsa de supraveghere a activității lichidatorului judiciar și neacordarea termenelor de continuare a procedurilor.

Raportat la constatările făcute, Secția apreciază că se impune adoptarea unor măsuri care țin de organizarea și evaluarea activității judecătorilor sindici, respectiv:

- crearea unui sistem eficient de evaluare a volumului de activitate real al judecătorului sindic și de normare a muncii acestuia;
- crearea unui sistem standardizat, preferabil informatizat, de înregistrare a documentelor în cauzele de insolvență;
- stabilirea tipurilor de cereri care se înregistrează ca dosare asociate, potrivit Hotărârii nr. 425/23.06.2011 a Secției pentru judecatori a Consiliului Superior al Magistraturii, pentru a se asigura o aplicare uniformă și a se evita scindarea excesivă a procedurii;
- adaptarea sistemului statistic la specificul acestei proceduri, astfel încât să aibă în vedere pe de o parte numărul de proceduri de deschise și numărul de proceduri închise precum și numărul de proceduri în derulare, pentru a se calcula o operativitate generală a instanței în privința acestor cauze, iar pe de altă parte situația tuturor cererilor cu soluționarea cărora sunt investiți judecătorii sindici, respectiv cereri de deschidere a procedurii și cereri incidentale procedurii, și hotărârile pronunțate în soluționarea acestor cereri.

Se impune, totodată, o evaluare a necesităților de spațiu și personal auxiliar la nivelul tuturor tribunalelor pentru asigurarea funcționării în bune condiții a compartimentelor arhivă.

În măsura în care organizarea instanței o permite, este preferabilă o specializare a judecătorilor sindici, impunându-se, în egală măsură, crearea unui program de formare continuă pe termen lung dedicat procedurii insolvenței.

De asemenea, în situația tribunalelor situate în zone cu o mai mare dezvoltare economică, care se confruntă cu un volum foarte mare de cauze de insolvență și de o complexitate sporită, ca măsură pe termen mediu este necesară analizarea posibilității creării unor tribunale specializate, care să implice însă și alocarea de spații, dotări tehnice, personal auxiliar, inclusiv a unor grefieri cu studii superioare cu rol de asistent al judecătorului sindic.

Din punct de vedere legislativ, față de cauzele concrete ale prelungirii duratei procedurii se impune extinderea posibilității închiderii procedurii, în condiții similare

celor prevăzute de art. 131 din Legea nr. 85/2006 privind procedura insolvenței, cu modificările și completările ulterioare, și în cazul în care în patrimoniul debitorului există drepturi cu șanse reduse de valorificare, iar creditorii nu înțeleg să avanseze cheltuielile pe care le implică realizarea acestora.

O evaluare pe termen lung a ritmului de derulare a procedurilor necesită ținerea, de preferat în sistem informatizat, a unei evidențe care să releve principalele etape pe care le parcurge fiecare procedură în parte (data depunerii cererii introductive, data deschiderii procedurii, data intrării în procedură simplificată sau generală de faliment, data închiderii procedurii), similar registrului măsurilor judecătorului sindic prevăzut de art. 83 pct. 6 din Regulamentul de ordine interioară.

Secția pentru judecatori reține că se impune o reevaluarea a situației cauzelor mai vechi de un an în această materie, după șase luni, când vor putea fi furnizate și date statistice legate de volumul de activitate al judecătorilor sindici, în condițiile unei mai mari uniformizări a modului de înregistrare a cererilor incidente.

De asemenea, avându-se în vedere analiza comparativă a datelor privitoare la numărul de cauze mai vechi de un an, volumul de activitate și ritmul de închidere, Secția apreciază oportună efectuarea unor verificări directe privitoare la situația cauzelor mai vechi de 10 ani la Tribunalul Constanța și Tribunalul Alba, precum și ale cauzelor mai vechi de un an la Tribunalele Neamț și Covasna care înregistrează procente ridicate ale cauzelor între 5-10 ani și ale procedurilor deschise sub imperiul Legii nr. 85/2006 privind procedura insolvenței, cu modificările și completările ulterioare, cu o durată mai mare de 2 ani.

Având în vedere considerentele menționate, Secția pentru judecatori a Consiliului Superior al Magistraturii urmează să aprobe conținutul Raportului Inspecției Judiciare nr. 2643/IJ/2110/SIJ/2011 privind situația procedurilor de insolvență mai vechi de 1 an și vulnerabilitățile existente în sistem în legătură cu administrarea acestor proceduri.

Față de cele expuse, în temeiul dispozițiilor art. 41 lit. g) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, republicată, cu modificările și completările ulterioare, raportate la dispozițiile art. 45¹ alin. (3) din Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului Superior al Magistraturii, aprobat prin Hotărârea Plenului

Consiliului Superior al Magistraturii nr. 326/2005, cu modificările și completările ulterioare, prin vot direct și secret, cu unanimitatea voturilor membrilor prezenți;

SECȚIA PENTRU JUDECĂTORI A CONSILIULUI SUPERIOR AL MAGISTRATURII

HOTĂRĂȘTE

Art.1. Aprobă conținutul Raportului Inspecției Judiciare nr. 2643 / IJ /2110 / SIJ / 2011 privind situația procedurilor de insolvență mai vechi de 1 an și vulnerabilitățile existente în sistem în legătură cu administrarea acestor proceduri.

Art. 2. Prezenta hotărâre se comunică Inspecției Judiciare, în vederea punerii în aplicare, potrivit legii.

Data în București, la data de 20 decembrie 2011

Președinte de ședință,

Judecător Mircea ARON

